

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VIII. An propter supradictos errores Græci sint censendi hæretici, an tantum schismatici?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

nonibus, ceterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus & juribus eorum. Datum Florentia in sessione publica synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata, Anno incarnationis Dominica 1439. pridie nonas Julij, Pontificatus nostri Anno nono.

Subscriptions Imperatoris, ac Orientalium Patrum, qui in Synodo aderant.

Ego Joannes Palæologus fidelis in Christo Rex & Imperator Romanorum, subscripsi.

Ego Antonius humilis Metropolitā Heracleensis, & Consiliarius Edessenorum, totius Thraciæ & Macedoniae Primas, & Philothei sanctissimi Patriarcha, & Sedis Apostolicæ Alexandinae locum tenens subscripsi.

Ego Gregorius Protospingelus Confessor spiritualis, ac Sedis Apostolicæ Alexandrinae & ejus Domini Patriarcha locum tenens, subscripsi.

Ego Ildorius Metropolitā Syriae & totius Russiae, ac Domini Dorothei Patriarcha Antiocheni, & ejus Sedis Apostolicæ locum tenens, subscripsi.

Ego Dositheus humilis Metropolitā Mopsuestia, & Joachimi sanctissimi Patriarcha Hierosolymitani, ac ejus Apostolicæ Sedis locum tenens, subscripsi.

Ego Metrophanes humilis Metropolitā Cyzici, ac locum tenens Ancyrensis subscripsi.

Ego Dorotheus humilis Metropolitā Trapezandeni, ac locum tenens Casariensis Antistitis, subscripsi.

Ego Bellarion divina miseratione Archiepiscopus Nicanus, ac locum tenens Sardensis Praesulis, subscripsi.

Ego Macharius humilis Metropolitā Nicomediae subscripsi.

Ego Ignatius humilis Metropolitā Teronia ac locum tenens Nicomedienfis Antistitis me subscripsi.

Ego Dorotheus humilis Metropolitā Mytilenensis, ac locum tenens Sidenfis Pontificis me subscripsi.

Ego Damianus humilis Metropolitā Muldoblachienfis, ac locum tenens Sebastien. Praesulis subscripsi.

Ego Joseph humilis Metropolitā Amasiensis subscripsi.

Ego Nathanael humilis Metropolitā Colossensis, ac Insularum Cyladum subscripsi.

Ego Gennadius humilis Metropolitā Gannensis subscripsi.

Ego Matthæus humilis Metropolitā Melitenensis subscripsi.

Ego Dositheus humilis Metropolitā Dramensis subscripsi.

Ego Sophronius humilis Metropolitā Anchiolensis subscripsi.

Ego Bellarion Archiepiscopus Nicanus mandato ac nomine Emanuelis Diaconi ac magni Sacellarij Chrysofuchi vulgo nuncupari, qui eadem nobiscum sensit, subscripsi.

Ego Theodorus Zanthopolus Diaconus, & magnus Sacrista subscripsi.

Ego Michael Balsamorum Archidiaconus, & magnus Bibliothecarius subscripsi.

Ego Sylvester Syropulus, Diaconus Ecclesiarches, ac juramentator subscripsi.

Ego Gregorius Proteadicus Diaconus Cappadocius, subscripsi.

Ego Constantinus Archiepiscopus, ac locum tenens Muldoblachienfis Praesulis, subscripsi.

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

Ego Ecclesiarches veneranda mansionis, & sanctae Basilicae magna Laurae Montis sancti, ac ipsius mansionis locum tenens subscripsi.

Ego Athanasius olim Abbas circumspicere subscripsi. Ego Gerontius Abbas sanctae mansionis omnipotentis, subscripsi.

Ego Germanus olim Abbas sancti Blasii, subscripsi.

Ego Pachumius Confessor ac Abbas sancti Pauli subscripsi.

C A P V T VIII.

An propter supradictos errores Græci sint censendi hæretici, an tantum schismatici?

Primò statuendum est schisma ab hæresi differre in hoc, quod hæresis sit dogma fidei contrarium; schisma vero sit crimen, quod quis ab unitate Ecclesiæ recedit, ac proinde hæresis est contraria fidei, non tamen schisma, sed tantum Ecclesiæ unitati; ita docet B. Hieronymus, ut refertur 24. quaest. 3. c. in hæresim, & D. Augustinus lib. 20. contra Faustum, & alii Patres: ut si quis confiteatur esse oportere in Ecclesia unum caput universale; sed fateatur hunc, vel illum, videlicet Joannem aut Petrum non esse verum & legitimum caput Ecclesiæ, diceretur schismaticus, non tamen hæreticus.

Secundò supponendum est schismaticos, quamvis hæretici non sint, non esse membra Ecclesiæ, & extra illam esse; nam si Ecclesiam accipiamus, ut est Fidelium congregatio sub uno capite, nempe Christo Domino, & ejus in terris Vicario, Romano Pontifice viventium, schismatici sicut & hæretici extra Ecclesiam sunt: quia sicut hæresis separat & dividit hæreticos ab Ecclesia, ita schisma dividit, & separat schismaticos à capite & unitate Ecclesiæ: ac ideo jure extra Ecclesiam esse dicitur, qui ab Ecclesiæ unitate & communione recedit.

Prima Propositio, Græci ab Ecclesia Romana sunt separati & schismate divisi. Nam ut D. Antonin. *tertia parte historiarum tit. 22. c. 13. §. 1.* & 2. scribit, præcipuas Orientis Ecclesias & maxime Constantinopolitanam duodecies ab Ecclesiæ Romanæ Sede & potestate se ipsas subtraxerunt: & certè publicè & apertè ter Græci ad Ecclesiæ Romanæ unitatem redire; scilicet in Concilio Lateranensi sub Innoc. III. Lugdunensi sub Gregorio X. Florentino sub Eugenio IV. Postea verò ad schisma reversi ac proinde excommunicati permanere, excommunicatione majori, qua omnes schismatici in Bulla Cœnæ Domini feriuntur. Et ideo ab Ecclesia Latina & Catholica divisi in statu damnationis æternæ versantur. Nam, ut bene D. Augustin. *de fide ad Petrum cap. 38. Firmissime tene, & nullatenus dubites, non solum omnes paganos, sed etiam omnes Judæos, hæreticos, atque schismaticos, qui extra Ecclesiam Catholicam præsentem finiunt vitam, in ignem æternum ituros. Et c. 39. ubi supra ait: Firmissime tene, & nullatenus dubites, quemlibet hæreticum vel schismaticum, si Ecclesia Catholica non fuerit aggregatus, etiam si proximi nomine vitam fuderit, non posse salvari.*

Præcipua tamen difficultas est, An Græci non solum schismatici, sed hæretici sint censendi. Nam D. Thom. in *Opusc. 1. cap. 32.* asserit, Non minus solvi quæstionem ab his, qui Spiritum sanctum asserunt à Patre & Filio non procedere, quam solvi tentatum sit ab Ario & Macedonio, Nestorio, & ejus-

Schismatici & hæreticos discernere.

Schismatici extra Ecclesiam.

Græci schismatici.

S. August.

mediis : sed quisolvit JESUM non solum est hæreticus, ut ipse D. Thomas ex Joan. Apostolo docet, sed & Antichristus: igitur Græci non solum schismatici, sed hæretici judicandi sunt. His tamen non obstantibus alii opinantur Græcos tantum esse schismaticos: ita ex junioribus docet Pater Azorius 1. *prima Instir. Moral. lib. 8. c. 20. q. 10.* Quare merito ab Ecclesia Catholica non hæretici, sed schismatici censentur & appellantur: ita apertè insinuat D. Bernardus in *Epistola ad Eugenium* lib. 3. Ego addo, inquit, de *perinacia Græcorum, qui nobiscum sunt, & non sunt: juncti fide, pace divisi, quamquam & in fide ipsa claudicaverint à re-ctis semitis.* Idem apertè tenet D. Thom. *Opusc.* 2. ubi docet Patres Græcos in Catholico sensu esse exponendos Ratio hujus opinionis est, quoniam, ut prædictus auctor docet, in prædictis fidei articulis, de quibus Græci accusantur ab aliquibus, ut hæretici, potius nomine, quàm re ab Ecclesia Romana dissident. In primis inficiantur illi Spiritum S. à Patre Filioque procedere, ut in Bulla unionis *Eugenij IV.* dicitur, existimantes Latinos sentite à *Patre Filioque* procedere tamquam à duobus principis, cum tamen Latina doceat Ecclesia procedere à duabus personis tamquam ab uno principio & spiratore; quare Græci ut unum principium significent, dicunt Spiritum sanctum à Patre per Filium procedere ab omni æternitate. Nec dif-

fitentur omnino Romanum Pontificem Petri successorem in Ecclesia Primatum à Christo Domino accepisse, sed nihilominus dicunt totam Ecclesiam in generali Synodo coacta, majorem potestatem habere in rebus fidei, & cæteris, quæ ad generale Ecclesiæ statum pertinent, definiendis. Quæ fuit etiam sententia Geronis, & Parisiensium Theologorum, nondum ab Ecclesia tamquam hæretica generali decreto damnata.

Præterea Græci purgatorium ignem non protus de medio tollunt, ut ipsi clarè faveant *Sess. ultima Concilij Florentini*, imò affirmant se perpetuo purgatorium agnovisse, (verè enim sacrificia & preces offerunt DEO pro mortuis; non Beatis ceterè, neque damnatis ad inferos, quod planè esset absurdum, & impium: ergo pro his, qui cum fide & pietate hinc discesserunt, sed nondum plenè pœnas peccatorum debitas persolverunt) sed solum id inficiari videntur certam ignis corpori pœnam, de quo nihil est de fide determinatum ab Ecclesia, ut optime docet Bellarm. *lib. 2. de Purgat. cap. 10.* Quicquid autem sit, de his & aliis fidei articulis, in quibus multi Græci & alii Orientales mala fide errant, & proinde hæretici sint, Græcos tamen non hæreticos, sed schismaticos appellamus, quia morem loquendi pristinum retinemus.

DE PROCURANDA CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM,

LIBRI VI.

PARS SECVNDA.

De juvandis Græcis, & ratione agendi cum eis, ut ad fidem Catholicam alliciantur.

CAPVT I.

De causis præcipuis unionem Græcorum cum Ecclesia Catholica impediens.

IN primis scire necessarium est præcipuas causas, quæ unionem Græcorum cum Ecclesia Catholica impediunt, ut his cognitis, & patentibus, facilius sit via ad eas removendas. Causæ igitur, cur inter Græcos & Latinos tanta sint in Religione dissidia, latissimè numerantur à *Possevino Tom. 1. lib. 6. à Cap. 2.* per plura capita. Nos autem brevitati consulentes, ex eodem Auctore præcipuas tantum recensebimus.

Causa
diffidio-
rū inter
Græcos
& Lati-
nos.

Prima causa & veluti radix referri potest, ad collapsas, quæ olim in Græcia floruerunt, Academias, & cum eis omnes literarum disciplinas, quæ modo restitui vix sine magno periculo posse videntur, dum alienam Græci in Oriente dominationem ac jugum patiuntur. Re tamen attente considerata haud tantum imminet à Turcis peri-

culum, quantum fortasse prima fronte apparet. Nam Turcæ, ut experientia constat, liberum cuique relinquunt, ut quam velit Religionem teneat, modò adversus Mahometi sectam nihil dicatur. Unde cum solidæ pietatis nihil sit inaccessum neque difficile, dum serio nihil aliud quàm Christus, & ejus gloria queratur, prædictum impedimentum poterit superari.

Secunda causa referri potest ad remissio-rem eorum curam, à quibus etiam inter populos Latini ritus Græci juvari potuissent, atque ad pietatem accendi. In qua etiam re, fortè plurimum à nostris peccatum fuit: Nam sicut perfecta charitas magnos præ se fert stimulos ad pietatem, ita cum hæc refrigerat, non solum sibi, verum etiam ceteris obest.

Tertia referri potest, quia aliquando à Latinis non omnino verè, vel saltem ga, qua inter Christianos decet charitate aliqua fuerunt Græcis obiecta, quibus eorum animi commoti, erga Latinos malè fuerunt affecti. Nam ut constat ex supradictis, multi errores illis ab Auctoribus imponuntur, quibus non sunt maculati.

Quarta accedat, falsati cõdices Græci Patrum, quos